

31 MEI 1923

TO ENJOY YOUR "LISTNING-IN", YOU MUST SMOKE

PERFECT CIGARETTES

ABDULLA & Co., Ltd.

173 NEW-BOND ST. LONDON. W.I.

MAKE THESE PERFECT CIGARETTES.

TURKISH-VIRGINIAN-EGYPTIAN.

Nº 14

N-S-F

Draadloze Telefonie

NEDERLANDSCHE SEINTOESTELLEN-FABRIEK

De N. S. F. heeft het genoegen te berichten dat zij binnen eenige dagen groote orders kan opnemen op het zoo gewilde artikel

HONINGRAATSPOELHOUDERS.

Wij zullen ons onthouden van een woord ter aanbeveling, want wij durven met vertrouwen verklaren dat het fabrikaat voor zichzelf zal spreken **BETER** dan woorden vermogen.

Het zullen zijn:
 Honingraatspoelhouders voor twee spoelen voorzien van één fijnregel-hefboom prijs f 10.—
 Honingraatspoelhouders voor drie spoelen voorzien van twee fijnregel-hefboomen prijs , 12.50

Verder:
 8 stuks honingraatspoelen N. S. F. Nrs. 25/250 prijs , 21.35
 Voor den handel aantrekkelijke condities.

Wie het eerst komt Maakt het eerst!

Adres voor Nederl. Indië:
„Radio-Holland”, Tandjong Priok.

Adres voor Den Haag:
2de Emmastraat 268, Tel. B. 233.

HILVERSUM

TELEF: N^o
-1821-

-HOLLAND-

TEL: ADR
-SIGNAL-

N. V. NED. „RADIO-INDUSTRIE”.

BEUKSTRAAT 10 -- HAAG -- TEL. M. 3080

Speciaal voor de Tentoonstelling voor Sport en Toerisme te Scheveningen geven wij van **1-10 JUNI** iederen dag

RADIO-CONCERTEN

van 3—5 en 9—11 uur nam. op eene golfengte van 1070 of 1300 M.

Demonstratie

in het Paviljoen op de Pier,

alwaar ook onze expositie van diverse toestellen,

Als **ATTRACTIE** stellen wij voor elke 10de bestelling van één der apparaten of 1 stel Corona's met 3-ledige spoelenhouder volgens onze adv. in Radio-Expres N°. 13, **GRATIS** beschikbaar onze

Laagfrequentversterker
type **L. F. B.**

of een

Magnavox type R. 3.

Na afloop der tentoonstelling worden de gelukkige winnaars door het lot aangewezen. Ook schriftelijke bestellingen van elders deelen in deze aanbieding, mits den wensch daartoe uitdrukkelijk wordt vermeld.

Firma W. BOOSMAN, Warmoesstraat 97,
Amsterdam. Tel. 9103 N.
Instrumentmaker der Kon. Ned. Marine.

**Complete Ontvangstoestellen voor
Draadlooze Telegrafie en Telefonie.**

Type B. I. Compleet met lamp, accu, anodo-batterij, tele-
foon en 8 spoelen f 175.—

Type B. II. Compleet als b.s. toestel, doch met ingebouwd
laagfrequent versterker, met omschakelaar voor ver-
sterkt-onversterkt f 250.— (zie afbeelding Maart-No.
Radio-Nieuws).

General Radio condensatoren en transformatoren.

Murdock condensatoren; weerstanden en telefoons.

Radion knoppen met schalen.

Dubilier rooster en blokcondensatoren.

Hart & Hegeman Radio Materiaal.

NIEUW!!! Regelbare lekweerstanden van 100.000 tot

5.000.000 Ohm f 2.—

1000 tot 100.000 Ohm f 2.—

Laagfrequent transformatoren f 9.—

Losse fijnstelling voor General radio condensatoren f 5.—

Alle soorten lampen, telefoons en verdere onderdeelen.

Radio Inrichting Firma Ch. Velthuisen

Oude Molstraat No. 18, 's-Gravenhage.

Tel. H. 2412.

Radiofoon P. C. K. K.

Kantoren en Magazijnen

Juffrouw Idastraat 5. Postrek. 28376.

Depot der Varta Accumulatoren Fabrik Berlin.

Agent der S. G. Brown Ltd. te Londen.

Vertegenwoordiger der Hart & Hegeman Mfg. Co. U. S. A.

Monteer zelf Uw spoelen met lux fibre band, voor-
zien van openingen waardoor de wikkeling zicht-
baar blijft prijs f 0.35 per Meter.

Luxe ebonieten spoelen stekkers met lange stekker-
pennen f 0.65 per stuk.

PRIJSCOURANT IN DRUK.!!!!

TELEFUNKEN

Ontvang- en Versterkerlamp

RE 11

Groote levensduur.

Siemens & Halske A. G. Filiale 's-Gravenhage.

Afd. Telefunken.

Hygenspark 38-39.

Telefoon Haag 1850.

Interc. letters E' en E''.

**SOCIÉTÉ FRANÇAISE
RADIOÉLECTRIQUE**

LANGE POTEN 15^a, DEN HAAG.

Nieuwe types amateurtoestellen

Gecombineerde ontvanger-versterkers

Versterkers met hoogfrequentie-,
detectie- en laagfrequentie-elementen
in elke gewenschte combinatie

Fransche lampen.

W A A R O M ?

Waarom hebben wij zooveel succes met onzen C E B-Telefonie-Ontvanger?

- 1°. Omdat het een eenvoudig te bedienen apparaat is.
- 2°. Omdat de zelfinductie voor het geheele meetbereik is ingebouwd en uitwisseling van spoelen dus niet noodig is.
- 3°. Omdat er uitsluitend prima onderdeelen op vakkundige wijze in verwerkt worden.
- 4°. Omdat ook aan de uiterlijke afwerking de noodige zorg wordt besteed.
- 5°. Omdat de prijs zoo billijk mogelijk is gesteld.

VRAAGT BESCHRIJVING EN AFBEELDING.

COMMERCIEEL ELECTROTECHNISCH BUREAU „CEB”

den Haag — Laan van Meerdervoort 30 — Tel. M. 5277.

RADIO-EXPRES

DIT BLAD VERSCHIJNT IEDEREN DONDERDAG.

De abonnementsprijs bedraagt, bij vooruitbetaling, f 2.— per halfjaar voor het binnenland en f 3.— voor het buitenland. Voor leden der Nederlandsche Vereeniging voor Radio Telegrafie is de abonnementsprijs per halfjaar f 0.75 voor het binnenland en f 1.75 voor het buitenland, eveneens bij vooruitbetaling te voldoen.

Uitgave van N. VEENSTRA, Laan van Meerdervoort 30, den Haag, Tel. Marnix 2112

Algemeene Vergadering der N. V. v R.

Algemeene ledenvergadering
Zondag 3 Juni 1923 des namiddags 2 uur in het Jaarbeursgebouw te Utrecht. Zie de Agenda in Radio-Expres No. 12.

Over genereeren of niet-geneereeren bij telefonie-ontvangst.

Het schijnt, dat een aantal amateurs, die overigens juist heel goede experimenteerders en waarnemers zijn, de meening zijn toegedaan, dat de beste telefonie-ontvangst toch eigenlijk wordt verkregen met wel-geneereende lamp, zij het dan ook zwak genereerend.

Die meening is vooral gegrond hierop, dat men bij beste instelling van eigen toestel, van andere genereerende ontvangers een interferentie-toon hoort en dat bij die beste instelling de natte-vinger-proef ook een zwak klokken geeft.

Nu berust de opvatting, als zouden dit bewijzen zijn, dat het eigen toestel genereert, op een misverstand. En wij willen hier mededeeling doen van een paar waarnemingen, die ieder voor zich kan herhalen en die voor de geheele zaak beslissend zijn.

1o. Is het waar, dat wanneer men andere amateurs tijdens telefonie-ontvangst hoort „draaien”, dit bewijst, dat men zelf genereert?

Daarop antwoorden wij: neen. Men hoort het met niet-geneereende lamp óók en kan het zelfs op kristal hooren.

2o. Duidt het lichte klokkende geluid bij de natte-vinger-proef tijdens telefonie-ontvangst (wel te onderscheiden van het duidelijk klokken bij volop genereeren) reeds op zwak genereeren der lamp?

Neen, zoo antwoorden wij weer, ook dit is op kristal zelfs te hooren.

Wij voegen erbij, dat de proef met kristal een zeer sterken telefoniezender veronderstelt, vlak bij een ook zeer sterk genereerenden buurman.

HOE DE LEZERS OVER RADIO-EXPRES DENKEN.

Ommekeerend zend ik U het bedrag voor abonnement *Radio-Expres*. Ik had het al eerder moeten zenden; het blaadje wordt onmisbaar.

L. P. WIERTSEMA.

Alphen a/d Rijn.

Het praktische nut van de *Radio-Expres* noopt mij, abonnés bij eikaar te zoeken.

Zoодоende thans 4 abonnés.

A. D. v. GELDER.

Leerdam, 26/5.

De invoering van het weekblad *Radio-Expres* valt hier zeer in den smaak en wordt zeer gewaardeerd. De verschillende nieuwe constructies voor amateurs (vooral voor de kortegolftelefontie) worden grif gevolgd; 2 LO hebben we hier schitterend met zulk een klein toestelletje op de stoppen van een honingraattoestel.

C. H. KERLING.

Schoonhoven.

't Is steeds mijn gewoonte, *Radio-Expres* direct bij ontvangst in één adem door te lezen, om na lezing weer met nieuwe kennis verrijkt te zijn.

A. KOREMAN.

Amsterdam, 28/5.

Maar men kan zich ook nog op andere wijze overtuigen. Ter verklaring van die manier willen we laten voorafgaan een uiteenzetting van hetgeen dan eigenlijk wel aan de hand is.

Wanneer een telefonie-zender werkt, zendt hij voortdurend zijn draagtrilling uit. Die is met kristal en met niet-geneereende lamp niet hoorbaar, maar in het op de golfteugel dier trilling afgestemde toestel is die trilling wel aldoor aanwezig. Het is er precies mee als met de trilling van een zwevingstoestel. Maar dan werkt ook de telefoniezender helemaal als een — in dit geval alleen wat verafstaand — zwevingstoestel. Andere aankomende ongedempte trillingen interfereeren met de draagtrilling van den telefoniezender en dat is hoorbaar, ook al heeft men geen genereerenden ontvanger. Wel moet men, om het duidelijk waar te nemen, meestal een zekeren graad van terugkoppeling instellen. Die terugkoppeling behoeft evenwel alleen de voor de waarneming noodige versterking door dempingsreductie te geven en niet zoo ver gedreven te worden, dat men zelf genereert.

Nu de natte-vinger-proef. In het niet-geneereend ontvangtoestel is steeds aanwezig de ontvangen draagtrilling van den telefoniezender. Het is dus duidelijk, dat als die trilling maar sterk genoeg wordt in den ontvanger, deze daar alle verschijnselen te weeg brengt die ook optreden zouden, wanneer men zelf zulk een trilling genereerde. Aanraking van een hoogspanningspunt met den vinger veroorzaakt ontstemming en dus verzwakking van de opgenomen trilling. De gelijkrichting dier trilling in de detectorlamp (ook optredend als er geen interferentietrilling bij komt) geeft een constante kleine vermindering van plaatstroom. Bij ontstemming wordt die vermindering opgeheven, hetgeen zichtbaar is op een gevoelig metertje en hoorbaar als zacht klokken. Ook hier zijn

Muzikale Omroep.

Uit te zenden met den zender van P. C. G. G., den Haag.

Golf lengte 1070 meter.

PROGRAMMA VOOR DONDERDAG 7 JUNI 1923.

Aanvang 8 uur 30 n.m.

(Nadruk zonder bronvermelding verboden).

Mej. RIEK BROCKMAN, zang.

Mevrouw C. HUBER—STOLK, piano.

1. Gebet	Ferd Hiller.
2. Die Ehre Gottes aus der Natur	L. v. Beethoven.
3. Recitativo Aria Rinaldo	G. F. Händel.
4. Heimwee	Cath. v. Rennes.
5. Benjamin af	Theo van Zutphen.
6. Geluk	Arnold Spoel.
7. Erlkönig	Fr. Schubert.
8. Der Neugierige	Fr. Schubert.
9. Der Tod und das Mädchen	Fr. Schubert.
10. Gretchen am Spinrade	Fr. Schubert.
11. Herinneringen	Manna de Wijs Mouton.
12. Schooier	Manna de Wijs Mouton.
13. Schaafje	Manna de Wijs Mouton.
14. Haar Kleinkind	Manna de Wijs Mouton.

de verschijnselen het sterkst als men eenige terugkoppeling geeft, met de daaraan verbonden versterking, maar zonder nog zelf te genereren.

Uit dit alles volgt, dat géén der gewone middelen afdoende zekerheid kan geven of een toestel tijdens telefonie-ontvangst genereert. Dat is een heel lastig te constateeren feit.

Maar nu kan men de proef ervan toch nemen, als men het moment afwacht, waarop het telefoniestation uitscheidt.

Als men op sterkste, maar toch

juist nog mooi blijvende (niet-borre-lende) telefonie-ontvangst staat ingesteld, zal men inderdaad alle verschijnselen waarnemen, die den schijn wekken van zwak genereren van het toestel. Wacht men echter het einde van het werken van den telefonie-zender af, dan zal men kunnen opmerken, dat zonder dat iets aan den ontvanger werd gedaan, al die verschijnselen ophouden.

Men kan dit op P C G G probecen, of op 2 L O, het gaat steeds op. Zeer sprekend kan de proef zijn als

zich tot hem wenden — in aanbidding van zijn wijsheid — om hulp en voorlichting. Gaarne en gratis deelt hij hun van z'n rijpere ervaring mee.

Z'n geduld is bewonderenswaardig; engelachtig! Waar een gewoon — minder machtig — mensch, zooals u en ik, al lang van verontwaardiging hadden overgekookt, blijft zijn temperatuur weldadig koel. Als een frisch lentewindje!

Met de verdraagzaamheid en de opgewektheid van Job luistert hij naar alles wat bewonderende, en vleiende, critiseerende en ophemelende, nieuwsgierige en twijfelende, domme en betweterige radio-ers hem week aan week in alle toonaarden voorzingen. En hun allen schenkt hij de hemelsche sensatie zich te hooren spreken voor een auditorium

men 's avonds halfelf (Zomertijd halftwaalf) de telefonie van F L ontvangt. Dan werken gelijktijdig bijna altijd een paar ongedempte zenders op zeer weinig verschillende golf. Die hoort men steeds duidelijk door de telefonie heen, net alsof men genereerend ontving. Maar als F L op houdt, is het meteen stil!

Wij komen daarom tot deze conclusie:

De meening, dat men telefonie moet of goed kan ontvangen met zwak genereerend lamp, is bepaald onjuist (verschijnselen van geheel afwijkende soort vlak bij zeer sterke telefoniezenders ter zijde gelaten). Ook het zwakste telefoniestation ontvangt men, wil het zuiver doorkomen, niet-genererend.

Juist het heerschen van de meening, dat het genereerend zou kunnen, maakt de verleiding zoo groot om meer terugkoppeling te geven dan wenschelijk is.

Een tijdje geleden hebben wij die meening ook nog weer eens als volkomen vaststaand feit in één der nieuwe radio-bladen in ons land verkondigd gevonden. Daarmee wordt onwillekeurig kwaad gesticht en de beginnelling vooral op een dwaalspoor gebracht.

Wij hopen, dat vele lezers naar aanleiding van deze uiteenzetting de proef juist tegen het eindigen van een telefoniezender ook eens zelf zullen doen. Het experiment zelf heeft toch de meest overtuigende kracht.

J. Corver.

ONDER DE NULLIJN.

Zender-typen.

De Machtige.

(Uit een radio-dagboek.)

Déze — onze — Machtige zetelt niet in Amsterdam, maar in de „Residensje” — het radio-centrum van ons radiolandje. Of hij óók weelderige, witte lokken heeft en een fladderdas draag, weet ik niet; ik heb hem nooit mogen aanschouwen; zelfs niet z'n beeltenis.

Maar z'n geestelijk conterfeitsel ken ik, en dat heeft met z'n Amsterdamschen collega vele positieve en enkele . . . negatieve deugden gemeen.

Zoo is hij bijvoorbeeld, en vóór alles, voorkomend en behulpzaam tegenover nederiger broeders, die

van duizenden — zonder dat ellendige beklemmende, keel-dicht-snoerende en ontzenuwende gevoel, dat een 10-woorden-speechje voor 5 menschen al kan te voorschijn roepen . . . als je 't met je eigen stem maken moet.

Zoo kweekt hij redenaars, litteratoren, dichters en professoren! Een wél-doener is onze Machtige en . . . een menschen-kenner!

In z'n eigen korte repliekjes kan hij soms neerbuigend-vriendelijk, of koel hooghartig zijn; maar meestal is-ie goedmoedig en echt Hollandsch goemoedelijk.

Omdat-ie de Machtige is — en dat weet — mag hij een beetje tyranniek zijn. Waarvan hij een gepast maar bescheiden gebruik maakt. O, heel bescheiden maar! Juist genoeg om u te laten voelen, dat hij altijd

Ether-verpesters.

Onder bovenstaand, aan duidelijkheid niets te wenschen overlatend, hoofd, plaatste Radio-Expres eenige mededeelingen en ontboezemingen van den heer Akkerman uit Rotterdam, welke, voor zoover ik kan nagaan, grootendeels juist zijn. Alleen het werken met een zoemer op 1070 M. tijdens de muziek van P C G G heb ik zelden of nooit opgemerkt.

Als remedie tegen het elkaar hinderen bij ontvangst door stralende toestellen, heeft steeds gegolden: zorg dat uw toestel niet genereert. Maar sommigen meenen, dat de ontvangst niet-genererend niet krachtig genoeg kan worden. En het devies van iedereen amateur schijnt wel te zijn „steeds harder” met als stralend einddoel „keihard”.

Het is vooral dit streven, hoe prijszwaardig overigens, dat tot storingen aanleiding geeft. Als ik zoo van mezelf naga de verschillende evoluties op radiogebied, dan kom ik eerst tot een betrekkelijk zwakke, maar toch goed hoorbare ontvangst van de muziek van P C G G. Als men dat een poosje heeft aangehoord, gaat men probeeren of het niet harder kan; onderzoek en vooruitgang zit nu eenmaal een amateur in het bloed. Dan wordt de gloei-stroom opgevoerd, de anodespanning eveneens en de draaijer begint, eerstens om bij te stemmen en verder om het punt te vinden, dat het geluid het hardst is. Gelukkig dat de sterke geluiden, bij werkelijk genereren, een borrelende muziek vormen, die een muzikalen luisteraar niet kan bevredigen. Men draait dan vanzelf wat terug en hindert dan niet meer.

nog een tikje boven u staat. En u daar rekening mee moet houden.

Wat we hem om z'n tallooze goeie hoedanigheden graag vergeven. Zonder enkele kleine foutjes kan geen groot man waarlijk groot zijn!

Onafhankelijk is hij in zéér hooge mate. Wat hij zich als Machtige natuurlijk kan veroorloven! En hij verzuimt geen gelegenheid om daarvan blijk te geven. Wie het waagt z'n onafhankelijkheid aan te randen, nee, zelfs maar met den vinger er naar te wijzen, haalt zich den toorn van een.... Fries op den hals. Dan zwelt-ie op, wordt paars en groen, en fracht den ongelukkige, die zich op deze manier op z'n weg plaatst, met z'n sarcasme te verpletteren. Maar d'at gaat z'n Amsterdamschen collega toch eigenlijk beter af.

Op z'n Machtige is au fond de son

Dit bijstemmen geschiedt echter zeer vaak met variabelen condensator van ± 600 c.M. en meer en nu mag dat voor P C G G op 1070 M. tot het gewenschte resultaat leiden, voor regeling van kleine golven is een dusdanige condensator beslist te groot. Als alle amateurs hadden gezien en ondervonden het zeer groote gemak en voordeel van een kleinen condensator parallel op dien van 600 c.M. over de roosterspoel, dan zouden zij er direct een maken of aanschaffen. Een dusdanige condensator voor fijnregeling kan bestaan uit twee plaatjes zink, diameter bijv. 10 c.M. en 2 à 3 m.M. van elkaar. Verbindt men nu aan den knop een staafe van eboniet of glas, zoodat men kan draaien zonder de hand boven den condensator te houden, dan vindt men zonder tientallen keeren heen en weer te draaien direct het juiste punt van afstemming. Ik zou dan ook de volgende regels willen stellen, waaraan ieder goedwillend amateur zich zeker in het algemeen belang zal houden.

1. Wees met matige ontvangst tevreden en schrap het woord „keihard” uit uw vocabulaire.

2. Laat uw toestel zoo weinig mogelijk genereren, aanraking met den natten vinger mag geen harden tik geven.

3. Houd de brandspanning zoo laag mogelijk. Het vermindert de straling en verlengt den levensduur van uw lamp.

4. Maak de anodespanning zoo klein mogelijk. Het vermindert de straling en behoedt uw telefoon voor doorslaan.

5. Zet parallel over uw afstemcondensator van de roosterspoel een fijnregelaar.

coeur te goedig. Zoals een lobbes van een St. Bernardshond, die aan zich laat plukken en trekken, wel eens gromt, maar nooit verraderlijk of gevaarlijk bijt. Hij plaagt graag, maar hij heeft nooit de bedoeling te wonden. Gebeurt dit toch een enkele maal, dan is dat ondanks hemzelf. En mogelijk zonder dat ie 't zich bewust is.

Natuurlijk is hij ook een beetje ijdel. En trotsch op z'n krachtige stem, die duizenden kilometers ver gehoord wordt. Hetgeen te begrijpen en.... ook een beetje te betreuren is, want daardoor vergeet hij wel eens dat ook z'n product hoewel machtig, nog niet volmaakt is.

Toch luisteren wij per slot alléngraag naar zijn gekeuvel en het machtig geluid van z'n machtigen zender.

DRAADLOOZE CARICATUREN.

Condensator = Twee geleiders, gescheiden door een niet-geleider.

6. Draai zoo weinig mogelijk en geniet dubbel in de overtuiging dat ook anderen het genieten mogelijk wordt gemaakt.

Rotterdam.

C. H. Hebels.

Verzoeken mee te luisteren!

De Luchtvaartafdeeling te Soesterberg zal Donderdag 7 Juni des avonds van 8.05—9 uur een radioconcert geven met een der nieuwe vliegtuigzenders op een golfengte van 500 M. De antenne-energie dezer zenders bedraagt 10 Watt.

De leden der N. V. V. R. worden uitgenoodigd, naar deze muziek en telefonie, waarbij nadere gegevens omtrent deze zenders zullen worden meedeeld, uit te luisteren en beleefd verzocht, hun beoordeeling schriftelijk mede te deelen aan den Chef van den Radiodienst der Luchtvaartafdeeling te Soesterberg.

Vooraf op eene beoordeeling uit de vest afgelegene streken van ons land wordt ten zeerste prijs gesteld.

Natuurlijk is, zooals alles op dezen aardbol, ook z'n macht betrekkelijk. Z'n kilo-watt is hier veel; elders weinig. Maar zoo lang radio-Holland blijft wat het thans is, zullen we hem als onzen Machtige blijven erkennen.

* * *

Z'n zender? Machtig! Van geluidsvolume en.... bijna van kwaliteit.

Een microfoon-systeem als het Londensche „kanon”, gekoppeld met zijn prachtige Idz-vindingen, zou hem tot de Opper-Machtige kunnen maken....

Merwestad, Mei 1923.

Tetetete.

Wie tegenwoordig al niet aan Radio doet!

H. van Deursen Jr. noteert.

De ontvangst te Sambeek uit Indië.

Het Indische station op Malabar (PKX) seinde 23/5 met grooten boog vanaf 11.30 nam. Amsterdam-schen tijd en bracht een telegram voor het Fransche station bij Bordeaux (LY) (PKX riep LY en FFQ).

Dit telegram werd dadelijk bij 2 X seinen te Sambeek opgenomen.

Inhoud van dit telegram was als volgt:

LY en FFQ van PKX.

Veillez accepter premiers hommages radiographiques a la France de la part de Java par communication directe a douze mille kilometres de distance en faisant usage de l'arc poulsen point mes salutations distinguées et personnelles au général Ferrié et monsieur le soussecrétaire etat des postes et télégraphes point nous attendons votre réponse par LY demain a vingtun heures greenwich.

In verband met den inhoud van dit telegram werd naar LY uitgeluisterd welke seinde: d.d. 24/5 9.50 nam.

Ne vous avons pas entendu le 23/5 a 23 h stop vous chercherons a 19 h Gmt le 24/5 stop priere essayer longueur douze mille metres et nous confirmer stop seance 23 h supprimee stop.

Hieruit blijkt, dat Sambeek PKX goed ontving, terwijl LY (FFQ) niets hoorde.

Vermoedelijk was LY per kabel gewaarschuwd om uit te luisteren. Wel spreekt het Fransche telegram van „23 h”, dus 11 nam., doch we

mogen wel aannemen, dat in het tijdvak 11—12 werd uitgeluisterd, daar PKX wel niet een bepaald oogenblik, doch eerder een tijdvak van bijv. 1 uur zal hebben opgegeven.

Vonkjes uit de Radiowereld.

Te Dublin zal voor Ierland een draadloos telefonisch omroepstation opgericht worden.

Het Hollandsch Nieuwsbureau, onlangs civielrechtelijk in het ongelijk gesteld ter zake van het opnemen van een QST-telegram, dat tevens aan Vaz Dias was geadresseerd (zie ons hoofdartikel vorig no.), had tegen zichzelf een strafvervolgung uitgelokt om de kwestie zuiverder uitgemaakt te krijgen. De ambtenaar van het Openbaar Ministerie bij het Kantongerecht te den Haag heeft de desbetreffende vervolgung echter ingetrokken.

In Amerika nemen zoowel de schouwburgondernemingen als de uitgevers van muziek tegenover den radio-omroep een ander standpunt in dan in Engeland en Frankrijk. Terwijl aanvankelijk enkele schouwburgdirecties tegen het toestaan van uitzending van een deel hunner voorstellingen waren, beschouwen zij het nu als een uitstekende reclame. Ook de uitgevers van muziek staan gratis het recht af om deze voor den omroep te spelen.

De 75 inwoners van St. Kilda op de Hebriden ten N. van Schotland, hadden in den oorlog een telegraafverbinding van de Britsche admiraliteit gekregen. Nu wilde de regering een draadloos station vestigen, maar de bewoners hebben ervoor bedankt. Zij maken er toch geen gebruik van. Sedert verleden jaar Augustus is er geen stoomschip binnen gevallen; maar men gevoelt zich daar best, zoo ver van de wereld!

Verscheidene proeven voor den omroep worden door 2 LO verricht des Zondags van 3—4 uur nam. Engelsche tijd.

Een draadlooze telefonie-demonstratie is den 2den Mei gehouden in de gevangenis te Swansea.

De Marconi Mij. meldt, dat de draadlooze brieftelegrammen, die nu alleen des Zaterdag werden aangenomen, voortaan de geheele week worden aangenomen.

Over de ontvangst van P C G G.

De heer P. J. v. d. Weerd te Heerwaarden bij Tiel schrijft:

Ik heb in den laatsten tijd nogal eens brieven hooren voorlezen van amateurs die niet voldoende ontvangen op Zondagmiddag, Maandag- en Donderdagavond. Nu heb ik hier elken keer, onder gewone omstandigheden, met 1 lamp laagfrequent, die niet eens buitengewoon versterkt en slechts met gewone telefoon ongeveer de geluidsterkte van een middelmatige grammofoon. Mijn toestel is een gewone honingraat-ontvanger (eigen maaksel) (fig. 66 Dr. A. St.). Zonder versterking is toch de telefonie vaak bij nauwkeurige afstemming, nog wel 1 M. van de telefoon te hooren. Het spreken is bijzonder duidelijk en helder. Ik zou me niet kunnen voorstellen dat er amateurs zijn, die niet voldoende ontvangen.

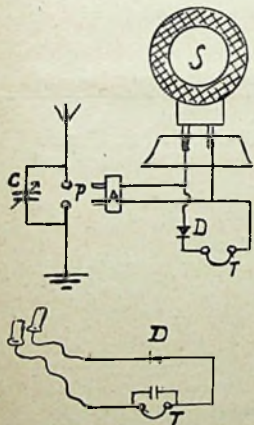
Dat het niet eens op de antenne zoo heel veel aankomt, kan ik wel bijna bewijzen. Mijn antenne (2 draads) is 60 M. lang en 16 M. boven den grond geheel vrijhangend. Pinkster-Zondag, toen het zoo'n verschrikkelijk slecht weer was, zat ik naar P C G G te luisteren, zoals gewoon, toen plotseling geen geluid meer door kwam bij die afstemming. Door eenig draaien van den condensator (sec.) had ik de telefonie weer terug maar veel minder hard, niet versterkt. Toch duidelijk te volgen (het ging over het sprookje vertellen. Er werd gevraagd of er nog

meer waren, die dat graag wilden). Wat was nu het geval? Mijn antennemast was op den grond gevallen en dus ook de antenne. De antenne lag op den kleinsnatten grond en op de bladeren van een heestertje en toch was alles te volgen. Dit is toch wel een voldoende bewijs, dat bij de meeste amateurs, die „den Haag” niet goed ontvangen, de toestellen minder goed in orde zijn.

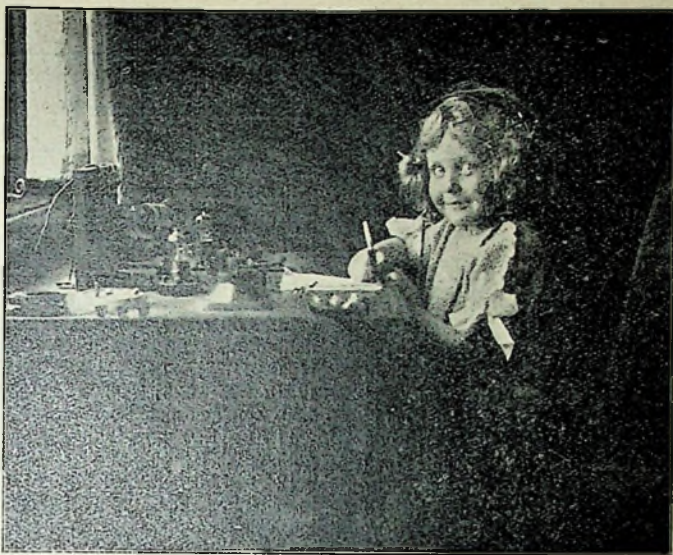
Zang vind ik in 't algemeen minder mooi, uitgez. het dubbelmannenkwartet „Haagsche Brandweer”, dat in één woord schitterend was. Ook de Hawaiian Band was prachtig. Eigenlijk is alles mooi, maar het eene mooier dan het andere.

Het kristal als noodhulp.

Voor Haagsche amateurs, en voor hen, die in de nabijheid van een telefonie-zender wonen, zal het onderstaande toestelletje misschien bruikbaar zijn. Al meermalen kon ik niet naar P C G G. luisteren, omdat net mijn accu in lading was. Tot ik op een goeden dag op het idee kwam, een klein kristal-toestel te maken, zoodat ik, zij het ook zwak, de muziek kon hooren. Ik maakte dus een

klein toestelletje, of beter gezegd, ik wilde het maken. Ik had n.l. geen draad voor een afstemspoel. Toen moest ik wel een zeer primitief toestel maken, en wel op de volgende manier: Als afstemspoel gebruikte ik een honingraatspoel no. 75 of 100. Ik zette een steekdoos op een plankje, en verbond de contacten er van met een kristal-detector en telefoon volgens bijgaand schema. Ik maakte er ook een snoer met stekker A aan. Plaatste ik nu een honingraatspoel S in de steekdoos en zette ik den stekker A in mijn honingraat-toestel (primaire stekkerdoos P), met primairen condensator C parallel, dan

Nu komen er kindervertellingsen ook.

stemde ik hiermede af, en ontving op kristal. Ik kreeg hiermede goede resultaten, waarom ik dit dan ook mededeel.

T. I. S.

Den Haag. D. DE VOOGD.

De schrijver had 't nóg eenvoudiger kunnen doen door iets te maken in den geest der onderste figuur. Een detector D en stekkerdoos voor telefoon T kunnen met snoertjes en dasklemmen aan den primairen condensator van het honingraattoestel worden verbonden, waar de primaire spoel gewoon op haar plaats is gelaten. Men kan ook het stelletje verbinden aan den secundairen condensator en heeft dan een inductieven kristalontvanger. De in de onderste figuur aangebrachte condensator op de telefoon zou ook in het schema van den heer de Voogd nog verbetering hebben kunnen geven.

REDACTIE.

L. Croll, den voorzitter van de Technische Commissie, en herdacht hij met dankbaarheid de vele verdiensten, die deze voor het instituut heeft gehad.

De voorzitter, de onder-voorzitter, benevens alle aftredende leden werden herkozen. Tevens benoemde de vergadering de heeren Mr. S. J. L. van Aalten en Mr. A. van der Hoeven, Wethouders der Gemeente Rotterdam, Mr. H. J. Knottenbelt, voorzitter der Nederlandsche Reeders-vereening op den heer A. Veder, lid der Commissie van Toezicht op het Maritiem Museum Prins Hendrik, tot leden der vereening en het Nationaal Comité.

Van de aftredende leden van het Dagelijksch Bestuur, stelde Mr. F. C. Koch zich niet herkiesbaar. In zijn plaats werd gekozen de heer A. Veder. De beide andere leden aan de beurt van aftreden, werden herkozen.

Scheepvaartkundig Instituut en Museum te Rotterdam.

De Vereening het Nationaal Technisch-Scheepvaartkundig Museum, heeft Zaterdag in het Museumgebouw aan het Haringvliet de algemeene ledenvergadering der Vereening gehouden, onder voorzitterschap van Jhr. H. Loudon.

Bij het openen der vergadering wees de voorzitter op het grootte verlies dat de vereening heeft getroffen door het overlijden van den heer

Concertofoon.

Concertofoon te Amsterdam, waarvan wij vorige week de opening der hoorzaal vermeldden, zond ons een uitvoerige geill. prijscourant van volledige toestellen, telefoon, batterijen enz. Ook zeer eenvoudige kristalontvangers worden hier aangeboden voor hen, die in de naaste buurt van een telefoniestation ontvangen.

Radio-concerten.

Ter gelegenheid van de opening der Internationale Scheveningsche Sport-Tentoonstelling geeft het radio-station P C C G der N. V. Nederlandsche Radio-Industrie, Den Haag, *Vrijdagavond 1 Juni van 9—11 uur* een extra concert op een golfengte van 1070 M., welk concert o.a. in het paviljoen van de Pier voor een ieder hoorbaar zal worden gemaakt. De bekende Haagsche amateurs Jazz-Band „*The Jazz-Devils*”, onder leiding van Jan von Lindern, zal het navolgende programma uitvoeren:

1. „Tu verras Montmartre”, Ch. Borel-Clerc; 2. „Do you ever think of me?”, Earl Burnett; 3. „Weest voorzichtig met de kleine meisjes!” (tekst van Carlo Rombouts), Jan von Lindern; 4. „Das ist das alte Lied von jungen Leuten, das ein Malheur geschieht in Frühlingszeiten”, Jean Gilbert; 5. „Japanese lantern's Blues” („Les fleurs de la nuit”), Ch. Borel-Clerc; 6. „La petite Lolotte” („Tango d'amour”), Tango Milonga, Frank Stafford; 7. „Arabian Moon”, Chas. F. Harrison en Fred. R. Weaver; 8. „Die junge Witwe aus Sumatra”, Walter W. Goetze; 9. „Levens-Shimmy”, * (tekst van Carlo Rombouts), Jan von Lindern; 10. „C'est l'amour”, Maurice Yvain; 11. „Bal-masqué”, (tekst van Carlo Rombouts), Jan von Lindern; 12. „Ka-lu-a”, Jerome Kern; 13. „Sheba”, Horatio Nicholls; 14. Toet-Ankh-Amen” (oriental Shimmy-Fox-Trot, tekst van Carlo Rombouts), Jan von Lindern; 15. „Les plumes au vent”, Ch. Borel-Clerc.

De nummers 9 en 14, twee buitengewone „Schlagers”, zijn zoo juist verschenen in de N. V. „Editions Liro” en overal verkrijgbaar.

Programma van het radio-concert op Zondag 3 Juni van 3.20—6 uur n.m. door het radio-station P C C G van de N. V. Ned. Radio-Industrie, den Haag, op een golfengte van 1070 meter.

1. Husaren Attacke, M. Oscheit. 2. a. Summer Evening Valse, Sim van Vliet; b. Nou jij, dan ik, Two-Step, Sim van Vliet. 3. Ouverture Maritane, Wallace. 4. Wenn du einmal eine Braut hast, Foxtrot, Hugo Hirsch; 5. Frühlings Erwachen, E. Bach. 6. Kol Nidrei, Cello-Solo, Max Bruch. 7. Pourquoi hésiter, H. Ackermans. 8. Anita Intermezzo, E. H. Dárras. 9. Fantaisie Tannhäuser, R. Wagner. 10. Wenn die Sterne am Himmel Leuchten, Foxtrot, Kalman. 11. Humming, Foxtrot, Henderson. 12. Motormarsch, G. Rosey.

Deze orchestnummers worden af-

gewisseld door pathé- en gramophoneonplaten.

Dagelijksche telefonie-omroep.

Uren in Nederlandschen Zomertijd.

7.20—8.20 v. m. Königswusterhausen, roepletters L P, golfengte 2800 meter. Nieuwsberichten, concert.

8.— v. m. Eiffeltoren, roepletters F L, golfengte 2600 meter. Weerbericht.

8.15 v.m.—4.30 n.m. Persbureau Vaz Dias Amsterdam, roepl. P C F F, golfl. 2000 meter, pers- en marktberichten, n.l.: 8.15—8.30; 10—10.15; 11.30—11.35; 11.45—11.55; 12.15—12.30; 1.05—1.20; 3—3.30; en 4.15—4.30. Zondags niet.

11.20—11.50 v. m. Lyon roepl. Y N, golfl. 3100. Berichten.

12.20—1.50. Königswusterhausen, roepl. L P, golfl. 2800. Nieuwsberichten, concert.

12.35. Eiffeltoren, roepl. F L, golfl. 2600, weerbericht.

11.50—12.50. Engelsche omroepstations 353—425 meter.

1.30—2.45 n.m. Ver. v. d. Eff. handel Amsterdam, roepl. P C F F, golfl. 2000 meter, effectenkoersen en valuta's n.l. te 1.30, 1.45, 2, 2.15, 2.30 en 2.45. Zondags niet. Des Zaterdag 10.30—11.30 met tusschenpoozen.

4.50—5.20 n.m. Eiffeltoren roepl. F L, golfl. 2600 M. Beurskoersen.

5.20—6.50 n. m. Königswusterhausen, roepl. L P, golfl. 2800. Berichten, concert.

5.50—6.50 n. m. Eberswalde (Lorenz-Poulsen-zender), roepletters 18, golfl. 2700. Voorlezingen en muziek.

5.20—10.50 n. m. Engelsche omroepstations: Cardiff, 5 W A, 353 meter; Londen 2 L O, 370 meter; Manchester, 2 Z Y, 385 meter; Newcastle 5 N O, 400 meter; Glasgow, 5 S C, 415 meter; Birmingham, 5 I T, 425 meter. Toespraken, concert.

6.25—7.30 n. m. Levallois (Soc. Française Radio Electrique), roepl. S F R, golfl. 1780 meter. Berichten, concert.

7.40—8.10 n. m. Eiffeltoren, roepl. F L, golfl. 2600. Weerbericht, concert.

8.50—9.50 n. m. Eberswalde (Lorenz-Poulsen), roepl. 18, golfl. 2700. Voorlezingen en muziek. Niet geregeld.

10.05—11.20 n.m. Levallois, roepl. S F R, golfl. 1780. Berichten, concert.

11.30 n. m. Eiffeltoren, roepl. F L, golfl. 2600. Weerbericht en concert.

De Engelsche omroepstations.

Deze zijn hierboven reeds vermeld in de rubriek: Dagelijksche omroep.

Wij geven ze hier nog eens afzonderlijk:

Cardiff, 5 W A, 353 meter; 6.50—10.20 n. m.

Londen, Marconihouse, 2 L O, 370 meter. Gewoonlijk elken avond: 5.20—6.05; 7.20 en 9.50 (nieuws); 7.35 (orkest); 8.45—10.50 (muziek, soms opera).

Manchester, 2 Z Y, 385 meter. Elken avond. Gewoonlijk 4.50—10.20 n. m.

Newcastle, 5 N O, 400 meter; in den regel 7.20—10.20 n. m.

Glasgow, 5 S C, 415 meter.

Birmingham, 5 I T, 425 meter; elken avond gewoonlijk 6.50—10.20. Nieuws, concerten enz.

Des Zondags werken de Engelsche stations niet onder kerktijd. Aanvang daardoor veelal eerst 9 uur 's avonds.

Omroep op bepaalde dagen.

M a a n d a g. 9—10 n. m. Ned. Radio Industrie, den Haag, roepl. P C C G, golfl. 1050 meter. Concert.

D i n s d a g. 8—10 n. m. Laboratorium Heussen, den Haag, roepl. P C U U, golfl. 1050 meter. 9.05—11.20 n. m. Ecole supérieure des postes et télégraphes Parijs, roepl. ? ? ?, golfl. 450 meter. Concert.

W o e n s d a g. 8.30—9.30 n. m. Smith en Hooghoudt, Amsterdam. P A 5, 1050 meter. Concert.

11.20—11.50 n. m. Levallois, roepl. S F R, golfl. 1780 meter. Dansmuziek.

D o n d e r d a g. 9.05—11.20 n. m. Ec. Sup. Parijs, roepl. ? ? ?, golfl. 450. Concert.

8.30—10.30 n. m. Ned. Radio Industrie, den Haag, roepl. P C C G, golfl. 1050. Concert.

V r i j d a g. 9—10 n. m. Fa. Velt-huisen, Den Haag, roepl. P C K K. Golfl. 1050 meter.

Z a t e r d a g. 5.50—8.50 n. m. Ecole Sup. Parijs, roepl. ? ? ?, golfl. 450 meter, concert.

8.30—10 n.m. Middelraad, Ymuiden, roepl. P C M M, golfl. 1050. Concert.

11.20—11.50 n. m. Levallois, roepl. S F R, golfl. 1780 meter. Dansmuziek.

Z o n d a g. 10—11 v. m. Heussen Laboratorium, den Haag, P C U U, 1050 meter. Concert.

2.20—3.35 n. m. Levallois, S F R, 1780 meter. Concert.

3.20—4.35 n. m. Levallois, S F R, den Haag, P C C G, 1050 meter. Concert.

4.20—5.20 n. m. Eberswalde, roepl. 18, golfl. 2700. Voorlezingen en muziek.

De Siemens en Halske-versterkers.

In Radio-Expres no. 12 schreef de heer F. Schipper te Rotterdam o.a., dat hij als versterker gebruikt een 2-lamps-versterker van Siemens & Halske met een luidspreker van 2000 Ohm, terwijl hij over het resultaat der versterking niet tevreden is.

Tot nu toe gebruikte ik een Telefunken 2-lamps-versterker terwijl ik dezer dagen ook zulk een versterker van Siemens & Halske met Siemens Schottky dubbelrooster lampen gekocht hebt. Deze versterker werkte echter niet goed. Na meting vond ik, dat de weerstand van de telefoonaansluiting zeer laag was, terwijl ook de aansluiting voor den ontvanger zeer laag (enkele Ohms) was. Na gebruik van een telefoontransformator met hoogen en lagen weerstand tusschen den versterker en den ontvanger en een lage weerstand-telefoon of ook een transformator tusschen den versterker en mijn luidspreker van 2000 Ohm was de versterking veel beter dan van den Telefunken versterker.

Misschien kan ik den heer Schipper en anderen met deze mededeeling van dienst zijn.

Rotterdam. L. J. Simons.

Vonken uit de antenne tijdens een hagelbui.

De heer C. C. Käyser te Apeeldoorn schrijft ons:

Donderdagmorgen 17 dezer, overkwam mij iets, dat reeds eenmaal in R.-N. is vermeld.

't Is buig weer, regen en hagel. Laatste gaat steeds gepaard met electriciteit. Met de telefoon op het hoofd hoor ik eigenaardig tikken, alsof er vonken overspringen en ja-wel tusschen de zinken platen (29 tegen 28 vrij groot) van mijn primaire condensator, springen overal vonken over, een waar vuurwerk. Mijn 4 lampen een voor een uitgedraaid, en het vuurwerk bleef aanhouden. Dus kwam de oorzaak van buiten. Mijn antenne-stekker, waaraan een rubber gedeelte met koperen rand, aanvattende om de antenne los te maken, krijg ik een schok door mijn arm welken ik tot in mijn hoofd voelde. De schok was van dien aard dat ik de entreemplaats van den stroom op mijn duim geruimen tijd daarna nog voelde. Ook bleef mijn arm nog eenigen tijd gevoelig.

Wij geven den raad in zulke gevallen de antenne niet aan te raken en deze niet los te maken, maar liever te aarden. Dan gebeurt er niets.

Vereenigingsnieuws.**Afdeling den Haag.**

De afdeling den Haag van de N. V. v. R. heeft Zaterdagavond in een ledenvergadering het ontwerp-advies behandeld, door een commissie uit haar midden opgesteld om aan het Hoofdbestuur der vereeniging te worden overgebracht betreffende het vraagstuk der 200-meter-vergunningen.

Bovendien is behandeld een antwoord van het hoofdbestuur der vereeniging in zake de houding der vereeniging ten opzichte van den handelsomroep.

Op bijzonderen prijs werd gesteld de aanwezigheid in deze vergadering van den hoofdingenieur-directeur der Telegrafie, den heer A. E. R. Collette.

Vragenrubriek.**Sneek.**

E. L. de Vr. — Het spannen van een antenne, ook op eigen terrein, op

VRAGEN.

Onze abonnées worden dringend verzocht, de vragen voor Radio-Expres steeds op een apart stukje papier te schrijven en ze niet te verbinden met welke Correspondentie ook, dus niet met adresveranderingen, oplossingen van rebusen, opgaven van nieuwe abonnées enz. enz.

DE REDACTIE.

minder dan 2 meter in horizontale projectie van telefoondraden, is verboden. Dat de telefoondraden over uw terrein loopen, doet hiertoe niets af. Dan zoudt u een actie moeten instellen om die draden te doen verwijderen.

Eindhoven.

J. v. Kr. — „Radio-Nieuws” wordt toegezonden aan alle leden der Ned. Ver. v. Radiotelegrafie, contributie f 8 per jaar; Secretariaat Columbusstraat 187, den Haag.

Rotterdam.

F. Sch. — Het 1sten Pinksterdag 9 uur n.m. door u gehoorde telefonie-

station was blijkbaar een slechte zender. Wie het was, is ons onbekend.

A. L. v. D. — Het tweede door u aangegeven schema is inderdaad het door ons bedoelde. In uw teekening zit echter een fout. De gloeidraad moet n.l. niet ergens aan de spoel verbonden worden, doch direct aan aarde. Het schema kan dan nog uitgebreid worden met een serie-parallel-schakelaar, waardoor de variable condensator dan naar willekeur parallel op de antenne-spoel of in serie daarmede geschakeld kan worden. Hierdoor wordt het golfmeetbereik van het toestel vergroot.

C. G. — U zult ter voorkoming van het dichtslaan der lampen lekweerstanden over de roostercondensatoren moeten aanbrengen. De aanduiding 1:5 op uw transformator geeft de verhouding tusschen de primaire en secundaire wikkeling ervan aan.

B. M. — Uw opvatting, dat een gloeistroomweerstand, gebruikt om lampen geleidelijk te ontsteken, den levensduur der lampen kan verhooogen, is juist. Dat echter de gloeidraad door de electronen-emissie te lijden zou hebben, is minder juist. Wel zal de electronenstroom, die zich bij den accustroom voegt, den stroom in de eene helft van den gloeidraad iets grooter maken dan in de andere helft. Dit verschil is evenwel zoo gering, dat een systematisch omwisselen der polen daarvoor zeker niet noodig is.

Delft.

A. Kr. — Uw vraag is onmogelijk te beantwoorden.

Aalten.

H. L. O. — Uw versterker zal wel parallel en niet serie geschakelde lampen hebben. Oorzaak van u kortsluiting is, dat in den versterker primaire en secundaire van eersten transformator zijn verbonden. Die verbinding zoudt u er uit moeten nemen. Als u dan verder uw detectorlamp ook via een weerstand op de volle 6 volt zet, kunt u brandstroom en plaatstroom van de zelfde batterijen nemen. Denk om de bezwaren van al te lange leidingen!

Haarlem.

G. M. U. — Uw versterker zal wel eenigszins anders in elkaar zitten dan u het teekent. In elk geval kunt u geen twee lampen met één roostercondensator hebben. De bedoelde verbinding, die losgemaakt kan wor-

den, kan wel dienen voor het aanbrengen van den roostercondensator der 2de lamp. Heussen-dubbelroosterlampen met voet als EVE 173 bestaan voor zoover we weten, niet. De beste spanning dient u zelf uit te probeeren.

Arnhem.

F. J. A. d. T. — Het komt ons waarschijnlijk voor, dat de plotse-linge vermindering van versterking niet zit in uw transformator, maar in de lamp. Kunt u niet eens een andere lamp probeeren?

Vervoer van een accu per fiets kan, als het een celluloid-accu is, bij het nemen der noodige voorzorgen en wat voorzichtig rijden, geen kwaad. Als het vaak moet gebeuren, wordt het bedenkelijk voor de accu.

Met dubbelroosterlampen moet men ten aanzien van spanningen en lekweerstand wel eens zelf wat probeeren.

Scheveningen.

W. K. — Meer gegevens dan vermeld in het Draadloos Amateurstation omtrent een toestel volgens fig. 63 daaruit, kunnen wij u niet verstrekken. De rest komt aan op zelf probeeren. Draad van 0,2 m.M. kunt u voor de verlengspoelen wel gebruiken.

De „Bivario” is een handelstoestel met een speciale schakeling waaromtrent wij niet de vrijheid hebben bijzonderheden te vermelden.

Den Haag.

J. G. — Het door u bedoelde zal wel dat der firma Smith & Hooghoudt te Amsterdam geweest zijn.

Het komt meer voor dat laagfrequent-versterkers op groote golven niet meer normaal versterken. Dit komt doordat de transformatoren bij ontvangst van zeer lange golven hoogfr. trillingen doorlaten.

E. W. — Uw schema is in orde, alleen zult u in de primaire kring nog een variabele condensator met serie parallel-schakelaar moeten opnemen. De secundaire spoel moet in het midden geplaatst worden. Wij vermoeden dat uw variabele condensator uit twee gedeelten bestaat, welke parallel geschakeld kunnen worden door 2 der 3 contacten door te verbinden. Welke contacten dit eventueel zijn, moet u zelf probeeren. Eén condensator kan nooit als primaire en secundaire condensator gelijktijdig dienst doen. U moet dus beslist nog een condensator er bij nemen.

A. J. N. — Uw spoel is te groot

voor de ontvangst van stations onder 600 M. Er zit niets anders op dan daarvoor een apart toestel te maken, liefs met inductieve terugkoppeling.

Th. G. v. L. — Dank voor uwe gegevens. Wij hadden nog geen gelegenheid met het Reinartz-schema bepaalde proeven te doen, doch wij gelooven dat het ook met een dubbelroosterlamp goede resultaten zal kunnen geven.

Hoogkerk.

A. v. Bl. — Het schema van uw laagfrequent-versterker is niet goed. Wij raden u aan, een normaal schema uit een of ander boek over te nemen. Dat u slechts vier stations op uw toestel zoudt hooren lijkt ons erg onwaarschijnlijk. Dit zal wel in hoofdzaak aan de bediening liggen. Indien u precies wilt weten voor welk golfmeetbereik uw toestel geschikt is, moet u het iken met behulp van een golfmeter. Als het meetbereik van uw toestel werkelijk aanvangt bij 200 M. moet u de Engelsche stations kunnen ontvangen.

Brielle.

P. A. J. v. d. R. — Het is niet gemakkelijk, te zeggen wat de oorzaak der kuren van uw toestel is. Heeft u het toestel al eens zonder versterker geprobeerd? Het is n.l. mogelijk dat er iets aan de transformatoren hapert. Gebruikt u roostercondensatoren met lekweerstand? Maakt uw draaicondensator wel goed contact?

Hilversum.

H. R. K. — Er is geen andere oplossing dan een nieuwe anodebatterij aan te schaffen.

Waddinxveen.

B. v. D. — Wanneer u het schema van fig. 66 Draadloos-Amateur-Station werkelijk goed hebt gevolgd en de ontvangst toch niet voldoende is, vermoeden wij, dat u voor de verschillende golflengten niet de juiste spoelen gebruikt. Raadpleegt u eens het lijstje in R.-E. no. 10. Denkt u er ook vooral om, dat bij secundaire ontvangst goede antenne-afstemming een voorname factor is.

Zaandam.

J. F. — De A-lamp kennen wij niet.

Voor elke lamp moet een afzonderlijke roostercondensator gebruikt worden.

De Meern.

L. v. B. — De schakeling van uw

gelijkrichter is goed. Wanneer de aluminium-electroden ontbreken, is de gelijkrichter echter niet compleet. U zult deze er dan zelf in moeten maken van dik aluminium draad.

De primaire wikkeling van den transformator wordt op het lichtnet aangesloten. De secundaire wikkeling wordt afgetakt op 10-60 Volt (al naar gelang het aantal accu's dat u gelijktijdig met een bepaalde stroomsterkte wenscht te laden) en verbonden met de wisselstroomcontacten van den gelijkrichter. Aan de contacten + en — van den gelijkrichter wordt de te laden accu zodanig aangesloten dat + accu komt aan + gelijkrichter. Wilt u meer accu's gelijktijdig laden, dan worden deze onderling in serie geschakeld. De ampère-meter komt in serie met gelijkrichter en accu's.

Waar u blijkbaar in 't geheel niet met den electrolytischen gelijkrichter op de hoogte is, geven wij u in overweging de daarover in „Radio-Nieuws” van Dec. '22 en Jan. '23 gepubliceerde artikelen eens te lezen.

Assen.

D. B. B. — U doet het best met het schema uit R.-E. no. 4 geheel te volgen en dan voor de verschillende spoelen het lijstje uit R.-E. no. 10 te raadplegen.

Amersfoort.

J. A. — De oorzaak dat u kleine golven niet ontvangt, is te zoeken in het gebruik van te groote spoelen. Vergrooting van uw antenne zal in dit geval niets geven, doch integendeel de zaak nog slechter maken. Maakt u liever een afzonderlijk toesteltje voor de kleine golven, b.v. zooals beschreven in R.-E. no. 4.

Ook kan een lange binnenleiding der antenne, met veel bochten, de ontvangst van kleine golven bemoeilijken.

Hoorn.

J. Z. — De Ducon is niet gelijkwaardig aan een antenne en dan ook hoofdzakelijk bestemd voor degenen die niet in de gelegenheid zijn, een antenne te bouwen. In plaatsen met bovengrondsche lichtnetten zal de Ducon beter voldoen dan daar waar een kabelnet is.

U kunt b.v. een toestel maken volgens fig. 34 Draadl. Amateurstation.

Noordwijkerhout.

W. J. A. S. — Uit het laatste gedeelte van uw schrijven meenen wij op te merken, dat u de lamp laat

branden op een zaklantaarnbatterijtje. Hiervoor moet echter beslist een accumulator gebruikt worden.

Een lijstje met de voor verschillende golfengten te kiezen spoelen vindt u in R.-E. no. 10.

Musselkanaal.

S. S. — De Philips hoogvacuum-lampen kunt u voor beide door u genoemde doeleinden gebruiken.

Utrecht.

A. v. d. M. — Het door u gehoorde station is vermoedelijk dat der firma Smith & Hooghoudt te Amsterdam.

De draaggolf der muziek geeft meestal een eenigszins borrelend geluid.

Wij vermoeden dat de regelweerstand in uw versterker slecht contact maakt.

Enige verstemming bij inschakeling van den versterker kan zeer gemakkelijk ontstaan.

A. v. H. — De door u bedoelde regelbare condensator zal voor roostercondensator nog wel te gebruiken zijn, doch is voor blokcondensator zeer waarschijnlijk niet groot genoeg. Bij open sleutel levert de machine geen stroom. Zonder nadere gegevens omtrent de door u gedane metingen kunnen wij geen verklaring voor het oploopen der spanning geven. De door u bedoelde lijn heet de nullijn. Kristallen kan men het best splijten door ze in een doek te doen en dan erop te kloppen. Het in Radio-Expres vermelde omtrent vergunningen in Duitschland geldt ook voor ontvangen. Dubbele gloeidraad is bij de tegenwoordige lampenconstructies

niet mogelijk. Er zit meer aan vast dan u denkt. Een dikkere gloeidraad biedt inderdaad voordeelen, doch gebruikt voor practische doeleinden te veel stroom. Men kan wanneer men van een dikkeren gloeidraad wil profiteren zeer goed ontvangen met een zendlamp.

Kerkrade.

M. J. S. — Indien u de zoo snel doorgebrande Deutsche lampen werkelijk niet meer spanning hebt gegeven, dan waarvoor ze bestemd waren, is het mogelijk, dat zij voor u ze kocht reeds langen tijd in gebruik waren. Is de door u gebruikte voltmeter echter wel goed? Een accu welke slechts 3 Volt spanning heeft, moet ziek of erg ontladen zijn.

Heerewaarden.

P. J. v. d. W. — Uw mededeelingen worden gepubliceerd. Ivoorcarton is glad wit karton, overal in den handel. In het hoogfrequent-schema-Koomans gaat bij juiste afstemming en zeer losse antenne-koppeling het geheel buitengewoon gemakkelijk generereen. Veranderlijke condensatoren als roostercond. in een laagfrequentversterker heeft geen nut. Lekweerstanden uitproberen. Voor zwakke signalen vaak 't best zonder lek. Lange invoerleiding en aardleiding is vermoedelijk altijd schadelijk, maar of verandering een merkbare verbetering zal geven, is bezwaarlijk te voorspellen. Uw schema voor laagfrequentversterker met omschakelaars is goed, al had het — wanneer u voor detector en versterker afzonderlijke batterijen gebruikt — ook eenvoudiger gekund. Maar u

heeft de voldoening, dit zelf ontworpen te hebben.

Even een grapje.

Donderdagavond. Meneer zit te luisteren naar P C G G met drie lampen versterkt. Het Deutsche dienstmeisje komt even in de kamer. Als ze weg gaat . . . floep het electrisch licht uit. „Denken Sie sich solche Veruhwendung“, zegt ze tegen mevrouw: daar had mijnheer vier lampen aan op zijn tafel; toen heb ik het licht midden in de kamer maar uitgedraaid!

KLEINE ADVERTENTIES.

(uitsluitend onder letters; firmanamen mogen er niet in voorkomen)

Prijis 1—5 regels f 2.50; elke regel meer 50 cent, alles bij vooruitbetaling.

LUIDSPREKERS.

Groot model Luidsprekers (Engelsch fabrikaat) buitengewoon duidelijk met 4000 Ohms weerstand. Franco huis f 57.50. Brieven onder No. R.E. 45 bureau van dit blad.

TE KOOP.

13 stuks honingraad spoelen gem. met spoelh. voor f 12.—. Een inductief ontvaugetoestel incl. Phl. lamp, alle muziek goed neembaar voor f 30.—. Brieven onder No. R.E. 46 bureau van dit blad.

Reclame dubbel koptelefoon Telefunken 2 × 2000 met verstelbaren trilplaat à f 25. Complete ontvangers en alle onderdeelen, lage prijzen, Brieven onder No. R.E. 47 bureau van dit blad.

**Radio Technisch Bureau
HERM. VERSEVELDT.**

DËN HAAG. HUGO DE GROOTSTRAAT 98—100.

Tel. M. 4969.

SPECIALE AANBIEDING.

Dubbele koptelefoons 2 × 2000 Ohm, stalen beugel, franco huis f 7.50.

WEDERVERKOOPERS RABAT.

Wij exposeeren op de tentoonstelling van „Sport en Toerisme“ te Scheveningen in 't Kurhaus van 1 t/m 10 Juni a.s. (Stand 74).

Vraagt Uwen leverancier:

MURDOCK CONDENSATORS voor tafelmontage

MURDOCK CONDENSATORS voor inbouw

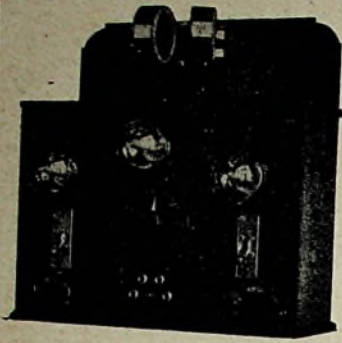
MURDOCK TELEFOONS, 2000 en 3000 ohms

MURDOCK GLOEIDRAADWEERSTANDEN voor inbouw

Indien ter plaatse niet verkrijgbaar, schrijf dan onder vermelding van het adres van Uwen radio-leverancier, direct aan den importeur:

A. A. POSTHUMUS
HEERENGRACHT 545—549,
AMSTERDAM.

(Levering geschiedt uitsluitend via den handel.)

Seco IV
PRIMAIR
ONTVANGER
MET IN-
GEBOUWDE
TWEELAMPS
LAAG-
FREQUENT
VERSTERKER
 Eenvoudige
 behandeling
 Uitstekende
 resultaten

SERIE PARALLEL DRUKSCHAKELAARS
 NIEUW TYPE VOOR INBOUW
 Prijs f 1.75
Radio Maatschappij SECO **NASSAU OUWERKERKSTRAAT 3**
DEN HAAG

BESCHIKBAAR.

RADIO-ELECTRO TECHN. BUREAU
VAN SANTEN & SCHILLING
ZWARTJANSTRAAT 69 - ROTTERDAM.

Wij leveren onze toestellen aan verschillende
 groote ondernemingen. Waarom niet aan U?
 1 lampstoestellen met lamp (Philips), 8 spoelen,
 accu, spanningsbatterij en telefoon . f 125.—
 2 lampstoestellen als boven met 1 lamp l. fr.
 versterking f 150.—
 3 lamps als boven met 1 lamp hoog 1 detector
 en 1 laag frequent f 175.—
 Desgewenscht ook 1 detector en 2 laag frequent.
 5 jaar garantie. Handelaren korting.
 Tevredenheidsbetuigingen ter inzage.

SMITH & HOOGHOUDT
 Keizersgracht 6 - - Tel. C. 4163
AMSTERDAM

BROWN
 Loudspeakers, Telefoons
 en Microfoon Relais
 Radio op elk gebied

De

N. V. V. R.

*(Nederlandsche Vereeniging voor Radio-
 Telegrafie)*

verdiend den meest krachtigen steun van iedereen.
 Aan het lidmaatschap (kosten f 8.— per jaar)
 zijn tal van belangrijke voordeelen verbonden.
 Ieder lid ontvangt gratis het Maandblad

RADIO-NIEUWS

en kan o.a. profiteeren van het **Instrumentarium**,
 de **Bibliotheek** der Vereeniging en der plaat-
 selijke afdelingen.

De leden der Vereeniging ontvangen

RADIO-EXPRES

iedere week tegen vergoeding van alleen de fran-
 keer- en verzendkosten (f 0.75 per halfjaar voor
 het binnenland en f 1.75 voor het buitenland).